

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10-én és 25-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudnai MOLNÁR ISTVÁN,

kir. tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre egy községnek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Athenaeum r. társulatának Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz. egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. kerület, Ménési-ut 45. szám.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33.881. számú rendelete szerint a közlönyre minden község előfizetési tartozik. — A Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Ministerium 20.899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom. Nem hivatalos rész: Néhány megjegyzés a fák alatti gyepre. — Marillat Margit-körte. (Képpel). — Apróságok a gyümölcsstermesztés köréből. — »Six«. — Rózsaojtás és a Maréchal Niel. — Az északamerikai Egyesült-Államok gyümölcsészete és kertészete. — Közhasznú kérdések és feleletek. — Vegyes közlemények. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — Üzleti közös tárcsa. — Betöltendő állások és ajánlközölések.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Néhány megjegyzés a fák alatti gyepre.

A »Gyümölcskertész« 5. és 6. számaiban arról volt szó, hogy a gyep a gyümölcsfák alatt hasznos. Tény, hogy Zádor Gyula és Kovács József dr. urak a gyepet csak bizonyos talajokra tartották ajánlatosnak. É sorokban csak attól akarom óvni a gyümölcsstermesztőket, hogy ezt a szabályt ne általánosítsák. A fák alatt tenyésző növényzet hasznos lehet bizonyos körülmények közt; de vannak talajok, amelyekben a gyep öli meg, vagy legalább satnyítja a fát. Ezt igen sok helyen tapasztaltam.

Hogy gyepvel sok helyen, különösen hegyvidékek nedves és kötött talajain lehet gyümölcsstermesztést üzni, ezt igazolhatom. Hiszen Ausztria számos gyümölcsstermő kertjében, különösen régebbi évtizedekben, a fák alatt kaszáló volt. A kert tehát takarmányt és gyümölcsöt is termelt. Amde ott, ahol a talaj laza és száraz, különösen pedig homoktalajon, a gyep tönkretesz minden fát, még az ákácfa is. Ha ilyen helyen a talajt be hagyjuk gyepesedni a gyümölcsfa gyökerei fölött, akkor az a fa tíz év alatt alig nő valamicskét. Mig ellenben, ha azt a laza, homokos, száraz talajt tisztán tartjuk és évenként legalább egyszer fölásatjuk, akkor a fák, ha táplálékban hiányt nem szenvednek, gyönyörűen fognak fejlődni.

Azok az esetek, melyekről e folyóiratban megelőzőleg szó volt, amennyire kivehettem, nedves réti talajra vonatkoztak, melynek felső rétegei nyári szárazság idején megkeményednek. Ilyen talaj az én földemen is akad és ámbár tiszta fekete, a növényzet nem szépen fejlődik benne, ha nyáron kevés az eső; ez pedig nálunk Közép-Magyarorszá-

gon a rendes eset szokott lenni. De mihelyt jó nyári eső volt, a növényzet egyszerre föllendül egy darabig. Ha a föld felszine kiszárad, megint megáll a vegetálás energiája, hogy újabb esőtől ismét föléledjen. A legsajátságosabb a dologban az, hogy az ilyen talaj éppen nem száraz, sőt általában rendszeren bőven van viz. A nép az ilyen földről azt mondja, hogy az »metyes föld«. Ha ilyen földbe ákácfa ültetünk, az is megsárgul és nyáron a lombja egészen szalmaszínű.

Az én megfigyelésem arra vezetett, hogy efféle esetekben nem a fagy a baj okozója. Hiszen alma- és körtefánk, szilvafánk sokkal hidegebb éghajlat alatt is szépen tenyésznek és jól kibírják a teleket. Annál inkább kibírják nálunk, Magyarország középső tájain. Ha a fagy okozná a fák sinlődését, akkor csak a szigorubb telek után léphetne föl a baj és meg kellene szünnie az enyhe telek után. Hogy éppen a gyökérzet ki bír heverni jelentős sérüléseket egy nyár folyamán, azt tapasztalásból tudjuk. De még határozottabban szól ebben az irányban az a tapasztalat, hogy a homokos, laza talajokon, amelyek pedig ugyancsak nagyon kihülnek, az alma- és körte-, valamint a szilvafák semmi olyan jelet nem árulnak el, melyből gyökérüknek fagytól való megsérülésére lehetne következtetni. Mivel a sárgulás éppen csak azokon a kötött, sötét talajokon mutatkozik, amelyek pedig télen aránylag kevésbé hülnek ki, világos, hogy nem a hideg a baj valódi forrása, hanem egészen más. És minden kétséget eloszlat e tekintetben az a tény is, hogy ugyanezekben a chlorotikus vagy népiesen »metyes« talajokon az ákácfa is sárgulásnak szokott indulni; az ákácfa pedig a mi teleink hidegével szemben tökéletesen érzéketlen.

Amit a legutóbbi növényélettani vivmányok napvilágra hoztak, az kezünkbe adja a titokszerűnek látszó jelenség kulcsát. Most már ki van

derítve, hogy a magasabb rangú növényzet leglényegesebb táplálékát, t. i. a *nitrogént*, magától nem bírja megszerezni olyan minőségben, hogy sejtjeinek fölépítéséhez, a sejtek tartalmának megalkotásához fölhasználhatná. Hogy a nitrogént a felsőbb rangú növényzet asszimilálhassa, az alsóbb rangú szervezetekre, különösen a *baktériumokra* van elkerülhetetlenül ráutalva, amely alsóbb rendű szervezetek a talajban nagy mennyiségben élnek és a levegő nitrogénjét olyan vegyületekbe viszik be, amely vegyületek alakjában már aztán a magasabb rangú növényzet is fölhasználhatja. Trágyával lehet ugyan némileg pótolni a baktériumok nitrogén-gyűjtő és átforgató munkáját, de nem tökéletesen és csak ideiglenesen. T. i. csak addig, míg a trágya friss. És a trágya is csak akkor teljesíti földadatát kielégítő módon, ha azok a baktériumok, melyek a magasabb növényzet számára készítenek hasznavehető nitrogénvegyületeket, jelen vannak.

Igen, de éppen azok a hasznos baktériumok, melyek ezt a megbecsülhetetlen munkát végzik, csak ott tudnak megélni, ahová a körlég oxigénje kellő mennyiségben be tud hatolni; tehát csak ott és addig, ameddig a talaj szellőződik. A talaj mélyebb rétegeiben, ahová a levegő oxigénje már alig juthat le kellő bőségben, szintén élnek ugyan baktériumok, de ezek már nem a magasabb növényzet javára dolgoznak, vagyis nem készítenek asszimilálható nitrogénvegyületeket, hanem ellenkezőleg, a hasznavehetőkké vált nitrogénvegyületeket ismét visszaváltoztatják olyan vegyületekké, hogy a magasabb növényzet aztán már nem veheti hasznukat. A talajbaktériumok tehát ebből a nézőpontból kétfélek: 1. olyanok, melyek a levegő oxigénjére, tehát a talaj kellő szellőződésére vannak ráutalva és ezeket görögös szóval a tudomány »*aërobiontok*«-nak, vagy »*levegőben élők*«-nek nevezi. Ezek szükségesek a magasabb növényzet erőteljes és egészséges fejlődéséhez; 2. olyan talajbaktériumok, melyeknek bővebb oxigénkészletre nincs szükségük és ezeket görögösen »*anaërobiontok*«-nak, vagyis »*nem a levegőn élők*«-nek mondják a szakmunkákban. Ezek a magasabb növényzet számára nemcsak nem készítenek asszimilálható nitrogénvegyületeket, sőt amennyiben ilyenekkel találkoznak, még el is rontják.

Ezért olyan nagyon szükséges a talajszellőzés. Az u. n. »*mételyes*« talajokba a nyári szárazság idején a körlég csak igen hiányosan tud behatolni, mert nagyon összeállanak. Minél kevesebb faktor szakítja meg az ilyen talajok összeállóságát addig a mélységig, ameddig a növényzet gyökere él, annál kevésbé élhetnek meg bennük a hasznos nitrogén-gyűjtő mikro-szervezetek, és viszont annál inkább elhatalmasodnak bennük az ellenkező természetű baktériumok, melyek nem a felsőbb rangú növényzet javára dolgoznak. Ebben az esetben tehát az ilyen talajban levő növényzet okvetlenül sinlődni fog. Még nagyobb a baj akkor, ha

az illető talaj bővelkedik magnéziumban, illetve ha több benne a magnézium, mint a mész. *) Ha nyári eső van, az eső beszivárog az ilyen kedvezőtlen talajba is; és a beszivárgó esővíz mindig visz magával a talajba oxigént is. Ilyenkor az esővel a talajba jutott oxigén fejlődésre és működésre serkenti a nitrogén-gyűjtő baktériumokat és az ezektől földolgozott nitrogénvegyületek hatása már néhány nap múlva meglátszik az alacsonyabb növényzet rögtön beálló növekedésében. Persze, ez az esővel a talajba vitt oxigén el nem fogy és a talaj felülete ismét össze nem áll és kemény kéreggé nem válik a szárazságtól. Ez az időszakos fejlődés és tespedés különösen az egynyári növényeken látszik meg, mivel ezeknek nagyon gyorsan és nagyon bőven kell a táplálék, hogy néhány hónapra szabott életükben tespedés ne álljon be. A fákon, melyek csak egyszer képeznek lombot, a nyári esők és a nyomukon járó oxigén hatása már nem olyan szembeütő.

A fönnebbiekből megmagyarázható, hogy a kötött, nyáron megkérgesedő talajokon a fának micsoda hasznuk lehet abból, ha alattuk begyepesedni hagyják a földet. Az a hasznuk van belőle, hogy a fűvek és a többi alacsonyabb növényfaj szártöveit és gyökereit megszakítják a talaj összefüggését és ezek nyomán, kivált ha a föld kiszárad és a gyökér meg a körülötte levő föld közt hézag keletkezik, a levegő lehatolhat a talaj belsejébe. A lehatoló levegőben lévő oxigén azután lehetővé teszi a hasznos baktériumok erélyes fejlődését és a tőlük származó asszimilálható nitrogénvegyületek lehetővé teszik a fának is bőséges táplálkozását. A gyepek talajba az esővíz is könnyebben beszivárog és vele szintén oxigén száll le a talajba. Mig ellenben ha a kötött talaj felszine kiszárad és megkérgesedik, az esővíz elszalad fölötte, mihelyt csak egy kicsit is lejtős a föld felszine.

Azokban egészen másképpen áll a dolog a laza talajokon, amelyek ha kiszáradnak is, bőségesen bocsátják be magukba a levegőt. Ha az ilyen talaj még hozzá száraz természetű is, akkor semmiképpen nem szabad begyepesedni hagyni, mivel a gyeptől még jobban kiszárad és akkor a szárazság miatt nem fejlődhetnek benne a hasznos baktériumok. Különösen megszívlelendő ez a tény a futóhomokos területeken, amelyek éppen nagy kvarctartalmuk következtében nem is nagyon bővelkednek növényi tápláló anyagokban. Ha az ilyen homokföldön a fák alatt elhatalmasodik a fű és egyéb gyom, akkor a fák fejlődése visszamarad és a gyümölcsben is kevés örömkünk lesz. Szóval: ugyanaz az eset fog beállni, mint a nem kapált szőlőkben. Éppen ez a tapasztalat indította a száraz kaliforniai és kolorádói tájakon dolgozó gyümölcsstermesztőket arra, hogy a gyümölcsösök talaját a favegetáció főbb hónapjaiban minden 8—10 napban egyszer fölszántják.

Budapesttől nem messze egy nagyobb gazda-

*) Erről majd egy külön közleményben fogok szólni. *Sajó.*

ságban a szántóföldek közt levő mesgyékre helyenkint gyümölcsfákat ültettek, még pedig jó régen — talán 9—10 év előtt. A fák töve körül volt ugyan tányér tisztán tartva, de a mesgye füve azért megmaradt. Ennek az lett a következménye, hogy tíz év folyamán a fácskák majdnem semmit sem nőttek és most is olyanok, mint a faiskolai csemeték. Az a föld ugyanis száraz természetű és ott a fa körüli tányér nem elég, hanem a fák közt az egész talajt tisztán és fűmentesen kell tartani, mint a szőlőben.

A gyepek tehát gyümölcsfák alá csak olyan helyekre való, ahol elég bőven van az altalajban víz, ahol a föld kötött és szárazság idején kemény, cserepes kéreggé áll össze. A gyepesítést tehát csak akkor tanácsos megkísérteni, ha a tisztán tartott földben a fák fejlődése hiányos és ki nem elégítő.

Sajó Károly.

Marillat Margit-körte.

(Marguerite Marillat.)

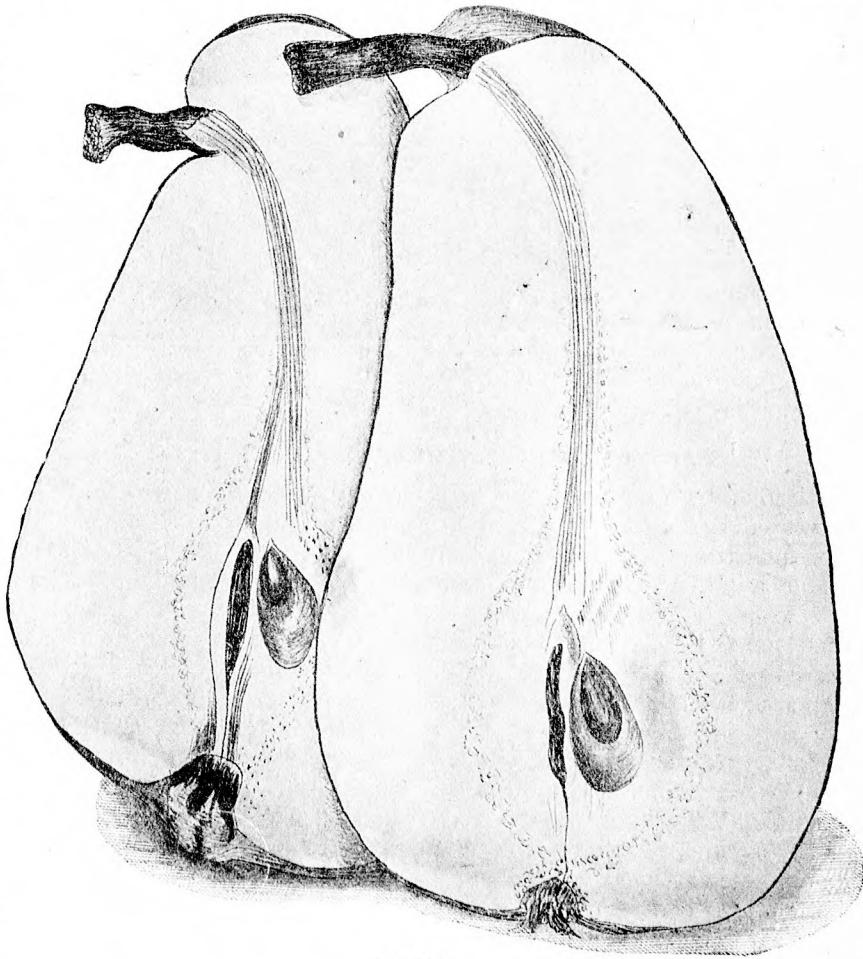
(L. a 17. sz. ábrát.)

A nyár utólfélére érő körték emez egyik kiváló képviselője a múlt század 70-es éveinek elején a Lyon környéki Craponne-ban Marillat ottani kertész kertjében magról keletkezett és onnan elég gyorsan terjedt el mindenfelé. Nálunk sem ismeretlen fajta ez, mert forgalomba jött után, mint nagyon földicsért ujdonságot, többen meghozták és így értéke felől a vélemények már eléggé tisztázódtak arra, hogy szélesebb körök figyelmét is felhívjuk rá.

Fája. Egészséges, korán és eléggé bőven termő; rendkívüli teleink alatt többé-kevésbé szenved, tehát nem egészen télálló, amiért is védett, melegebb fekvésekbe, vagy fái melletti rácsos fának ajánlatos ültetni. Birsalanyon felette gyenge növésű és sárgaságra hajlandó; ez okból csakis körtealanyra ajánlatos oltani. Mint szabadon álló fa, alacsony- vagy középtörzsű gúla- és közönséges gazdasági fának mivelve, a leghálásabban termő. A mi itteni (budai) dolomitos máladéku talajunkban még a kétszeres oltás mellett is gyors sárgulásnak és pusztulásnak indult. Lehet, hogy kedvezőbb viszonyok között e tekintetben jobb eredmények érhetők el a kétszeres oltással vagyis azzal az eljárással, hogy a birsalanyra először olyan fajtát oltunk, amely azon kifogástalanul diszlik és a megfelelő magasságban erre azt a fajtát helyezzük, amely közvetlenül birsre oltva, azon nem tenyészik. Így lehet — talán — ezt a fajtát

is törpefának nevelni, amidőn gyümölcsei rendkívüli nagyra szoktak meghízni és valóságos diszpeldány számba mennek.

Gyümölcse. Nagy, néha igen nagy, főbnyire 100—120 mm. hosszú, 60—70 mm. széles, hosszás. Szélességi átmérője hosszúságának alsó kétharmad részén van, ahonnan kelyhes vége felé szabálytalanul boltozódik, amennyiben a gyümölcs egyik fele rendszerint hizottabb és némileg rövidebb mint a másik; szára felé pedig kisebb-nagyobb behajlással fogyva, gyakran vízszintesen álló taralyos csucsban végződik. Kelyhe nyílt vagy félig nyílt; széles, hosszú, felfelé álló végükön visszatüremelő osztrányokkal. Kehelyürege sekély, szűk; ráncoktól, majd egyes a gyümölcs oldalaira is lehatoló bordáktól körbezett, amelyek annak kerekdedségét gyakran megzavarják. Szára rövid, vastag, fás, ráncos, fahéjszínű vagy sötétbarna, fénylő, többnyire vastag bunkóban végződő, ferdén álló, husos dudorba ágyazott. Héja közepes vastagságú, sima, világos-sárga, teljes értékű sötétsárga, napos oldalán némi elmosódott bágyadt pirossággal belehelt. Rozsdafoltok többnyire a kehely környékén, néha azonban a gyümölcs egyéb részein is előfordulnak; szintugy eléggé szembevetőek a fahéjszínű pettyek is, amelyek egy részét világos-zöldes karikák fogják körül. Husa sárgás-fehér, teljesen olvadó, bőlevű édes, némi csekély savanyúsággal, kellemes illattal és zamattal

17. ábra.

emelt, a magház körül alig szembetűnő apró köves szemcsékkal. Magháza tágrekeszü, közepes nagyságú sötétbarna, hosszas, hegyesvégű magvakat magában rejtő.

Mínősége. Elsőrendű, gyakran kiválóan elsőrendű asztali és piaci gyümölcs.

Érésiideje. Augusztus dereka, hűvösebb tájakon szeptember első, néha második fele.

Társnevei. Tudtommal nincsenek.

Leirói. Hazai nyelvünkön rendszeresen e helyen valószínűleg először iratott le. *Rev. horticoles, 1883, 348. Pom. Monatshefte 1891. I. stb.*

Észrevétel. A Marillat Margit-körtét, mint kiváló és elsőrendű fajtát, már 1872—1874. és 1875. években a *Société pomologique de France* ismételtelen is termesztésre érdemesnek nyilvánította. Amidőn e nagy tekintélynek örvendő társulat nézetét magamévá teszem, megjegyzem, hogy kísérlet-tételre minden házikertbe ajánlom; de nagyban, tömeges termesztésre nemcsak fájának érzékenysége miatt, hanem azért sem merném ajánlani, mert gyümölcsei fájukon a viharokkal szemben csekély ellentállásuak, a szállításnál pedig nagyon gondos csomagolást kívánnak, különben könnyen megsérülnek. Ezenkívül igen hajlandók a gyors túlérésre, amiért hosszabb ideig csak hűvös pincében tarthatók el. Látjuk tehát, hogy a Marillat Margit-körte elsősorban is a kiváló körtétet kedvelők részére való és csak másodsorban az eladás céljából való termesztésre.

Angyal Dezső.

Apróságok a gyümölcstermesztés köréből.

Ez alatt a cím alatt olyan tapasztalatokat avagy eszméket óhajtok közölni, melyek egyenként önálló cikk megírására elegendő anyagot nem nyújtanak, mindazáltal elég érdekesek arra, hogy a gyümölcstenyésztők megsziveljék. Ezek az apró dolgok, eszmetörédek se kallódjanak el, de járuljanak hozzá a mi szeretett közügyünk, a pomológia emeléséhez.

Az *Agrilus viridis* pusztításáról.

Szőlőmben a magcsemetétet néhány év óta egy veszedelmes ellenség támadta meg, mely hihetetlen pusztítást visz véghez a csonthéjas magvuakban, de a lágymagvuakat sem kiméli.

A megtámadott részekről, a mult nyár folyamán, néhány darabot beküldöttem Angyal Dezső-nek, azzal a kéréssel, hogy határozná meg ez ellenséget s adna valami utasítást annak irtására.

Szíves válasza, melyet itt is hálásan megköszönök, nem késett soká. Azt írta, hogy a megtámadott részekben talált álcák az *Agrilus viridis* bogárnak az álcái. A budai kertészeti telepen is ismerős ökelme, mint réme a csonthéjas gyümölcsök magcsemetéinek.

Ellene, írja Angyal, semmi sem használ, csupán a megtámadott vadcsemeték kiásása és azonnal való megégetése.

Akiknek ez ideig nem volt szerencsétlenségük találkozni e gaz bogár fajzatával, azoknak leírom, hogy a bajt mi módon ismerjük fel.

Már július első felében, de még inkább ugy 15-ike táján, észreveszszük, hogy a szilva-, kajszii-, cseresznye-, meggy- és őszibarack-magcsemetéknek némelyike, rendszeren közel a földszinéhez, mézgafolyást kapott s ugyanott köröskörül rendellenesen vastagabb, mint lenni kellene. Ha az ilyen vadcsemetét megérintem, avagy a tetejét megfogva kissé oldalra próbálom hajlítani, azt látom, hogy a vadcsemete a mézgás és megvastagodott ponton *kettétörök*, mintha valaki éles késsel vízszintesen kettévágta volna. A törött helyet vizsgálva, hamar rájövünk, hogy ez a körfürészelés, mely a vadcsemete derékba letörését okozta, valami rovarálca munkája. Ez rágta körül a héj alatt a fát, *de az álcát a törött helyen már hiába keressük*. Ha a letörött felső részt vizsgáljuk, abban sem találjuk.

Ellenben a törés alatti részt kettéhasítva, a *bélszövetben* hamar megtaláljuk a vonalalaku, hosszukás testű, lábatlan álcát, mely igen vékony, fehér színű, s melynek fejmögötti első gyűrűje átlag igen fejlett, széles.

Ez a nyomorult vékonyka álca kisujjvastagságú cseresznye- és meggy-csemetétet is képes lefürészelni, de a csonthéjasok mellett nem kiméli az alma-, körte- és birscsemetétet sem. Szóval étel dolgában egészen kozmopolita.

Az 1904. év száraz nyarán oly rettentő mennyiségben lépett fel nálam, hogy átlag 10 darab őszibarack-magcsemete közül egyet nem tett tönkre. Körte- és alma-magcsemetéből is minden 6—8 ik darab áldozatul esett. *Öreg fák éves vesszőhajtásai-ban sohasem észleltem*, holott ott is megvolnának a létfeltételei.

Ez ellen a gaz bogárálca ellen legjobb korán július elején és közepén kezdeni a védekezést. Ameddig Angyal nekem a fenti tanácsot nem adta, addig úgy jártam el, hogy július elején kezdve, a vad csemetétet megvizsgáltam s amelyiken mézgafolyást és vastagodást együtt láttam, azt letörtem, mint elveszettet. A többieket is erősen oldalt hajtogattam és megtörtént, hogy nagyon sok olyan magcsemete eltört így is, melyekben a fenti jelenségek az álca jelenlétét még nem árulták el.

A kettétört csemetétet a törés alatt, tehát a föld felé éles késsel kettéhasítottam, s a hasítást addig folytattam lefelé, míg lent a bélben az álcát meg nem találtam és el nem pusztítottam. *Ha korán kezdünk az álcákra vadászni, elérjük őt, mielőtt lehúzódhatnék a gyökerekre*. Ilyenkor 4—5 cm. mélységben a bélben megtaláljuk, de minél későbbre halasztjuk az irtást, annál alább megy az átkozott álca s végre a gyökérvégeken bábozza be magát (?), bár úgy látszik, bebábozás előtt elhagyja a gyökereket, mert mult év szeptember végén kiásott vadcsemeték gyökérvégein az álcát avagy bábót megtalálnom nem sikerült.

Az ilyen korai irtásnak az a haszna, hogy az álca elpusztítása után a csemete többől újra

kihajt, nem kell kiásni, tüzön megsemmisíteni. Ezt az eljárást minden héten augusztus végeig ismételni kell s így az álcákat megsemmisíthetjük, vad csemétéink pedig töből kihajtanak, megmaradnak.

Taschenberg »Schutz der Obstbäume« című munkájában, a körtefának egy veszett ellenességét írja le, *Agrius piri* név alatt. Ennek álcája több évig él a körtefában, cik-cakos meneteket ír le a héj alatt. A fiatal körtefát a szó szoros értelmében annyira tönkreteszi, hogy kipusztul, kivész. Szerencsére ez az ellenség még nincs itt hazánkban s ne is adja Isten, hogy egyhamar idekerüljön.

Fagy okozta repedések a fák kérgén.

Olyan teleken, mikor vastag hóréteg fedi a földet és közben meleg téli napok is váltogatják a hideget, gyakran megtörténik, hogy a fa kérgé hosszú repedést kap, közvetlenül a hó felett, ahol a fa a hőkülönbözetnek a napsütés és a hó jelenléte miatt legjobban ki van téve. A tél folyamán kapott hosszanti kéregrepedést rendszeren csak tavaszkor vesszük észre. Az 1890-iki év tavaszán a kolozsvári gazdasági egyesület agyagomb-utcai kertjében feltűnően sok volt az ilyen kéregrepedést kapott fiatal fa.

A gazdasági egyesület akkori derék kertésze, Zonda László, ezt a bajt igen egyszerűen és biztosan orvosolta. A repedéssel átellenes oldalon, a kéreg hosszában, valamivel hosszabb bevágást tett, egész a fáig, mint a fagyrepedés. Ez a császarmetszés minden beteg fát megmentett, amiről saját szememmel meggyőződtem. Ellenben az az 1—2 fa, melyen Zonda a metszést szándékosan azért nem alkalmazta, hogy az ellenkezőt is láthassa a publikum, nagy sebet kapott a törzsön, mert a fagyrepedésen a kéreg felkavadt. Ellenben amelyik fán a fagyfolttal ellenkező oldalon a metszést megtette, ott a kéreg a fás részre minden bekötözés nélkül visszalapult és rá is forrott.

(Folytatjuk.)

Budai József.

»Six.«

A kertészkedés lévén legkedvesebb foglalkozásom: mihelyt a sors (1894-ben) megengedte, Kolozsvár svábhegyén, a »Házsongard«-ban, kertet szereztem.

A hegy a város déli oldalán, közvetlenül a belváros volt várfalától kezd emelkedni és így a kertek — minthogy az oldal egy darab helyen még város — meglehetősen magasán, éjszaknak fekszenek a város feletti kilátással.

Kitűnő levegőjű hely, de gyümölcsösnek, főleg körtetermesztésre, nem igen alkalmas, nem csak fekvésénél, hanem talajánál fogva sem, mert helyenként sovány kavicsos porond, helyenként kavicsos sárga agyag és helyenként szénfekete agyag, mindenütt száraz s a kétféle agyag majdnem vízhatlanul kötött, úgy, hogy az őszzel kiásott gödrök vízzel telvén meg: a legszárazabb tavasszal is, a csemeték ültetésekor, a gödrökből a vizet ki kellett merítenem.

A hegy a kedvezőtlen viszonyok ellenére: egészben gyümölcsfákkal van beültetve, ami abban leli magyarázatát, hogy fekvésénél — és talajának hideg voltánál fogva, a fák későn erednek meg s így — tekintettel arra is, hogy mindég szellő járja: a májusi derek ritkábban okoznak kárt. De gyümölcse meglehetősen fanyar, főleg némely körtefajta néha élvezhetetlen timsószerű összehúzó fanyarságot kap.

Minthogy a gyümölcsök között a körtének vagyok legnagyobb barátja: a kedvezőtlen viszonyok mellett is minden üres helyet körtecsemetékkel ültettem be; de 2 méter széles, 1 méter mély gödröket ásattam, azokat a kert megmivelt felső rétegről szedett s poronddal bőven kevert földdel tömettem be.

Legjobban sikerült a Naghin, Lucas Sándor, Napoleon, Izambert, Angoulêmei hercegnő (a csikos és bronzos mindannyiszor kifagyott), Zefirin Grégoire, Erdei, Souvenir de Leroux-Durand (ezt egy árjegyzékben sem találom,*) pedig én ezt tartom az általam ismert körték között legjobbnak, az oltó galyat egy régi pomológustól kaptam volt), Elza hercegnő, Maas elnök, Diel és a »Six«.

A Nemes kolmár, Jozefina, Clairgeau sohasem voltak olyanok, aminőnek lenniök kellene; a Serres Olivér vackorszerű apró bingyót termelt; a Téli esperes sohasem puhult meg, miért is ezek fát kiirtottam vagy átoltottam.

A nyulak miatt csak magas- és középestörzsű fákat ültethettem s így Six-fáim is vadra oltott középestörzsűek.

Magam is csodálkozom, hogy e fajta körte nálunk jobban elterjedve nincs, mert ennél finomabb husu körténk nem igen van.

Előnyei: Erős, szép alaku, a téli hidegnek ellentálló, bőven termő fát nevel. Gyümölcse szép zöld, érésekor világosabb, dudos, hasas, kelyhe felé kerületében apadó. Husa zöldesfehér, hasonló a fehér husu turkesztán-dinnye husához színben és finomságban, kitűnő savanykás izzel. Kásásodásra több más körténél kevesebb hajlamot mutat. Néha december végéig eltart.

Hátrányai: Lombozata nagyon hajlandó valamiféle gombabetegségre, amely apró kerek, növekedő és terjedő, fekete, száraz foltokban kezd jelentkezni, majd augusztusban az egész lombzat lehull, úgy hogy a gyümölcs magára marad a fán, mely ilyenkor a fanyarsága miatt teljesen élvezhetetlen.

Id. Sipos Gábor.

Rózsa-oltás és a Maréchal Niel.

Lapunknak, a »Gyümölcskertész«-nek már a címéből önként következik, hogy nem lehet célja a díszkertészet körébe tartozó rózsatenyésztés elméletének a kultiválása.

De ha már ez a kérdés ezen lapok hasábjain felvetett, talán meg fogja engedni a t. Szerkesztőség, hogy ahhoz én is hozzászólhassak, annál inkább,

* Simon-Louis-nál kapható.

Szerk.

mert gyakorlati tapasztalataim nem mindenben egyeznek meg a lap f. é. 4. számában fentebbi cím alatt foglalt közleménnyel és illetve a 13-ik kérdésre adott felelettel.*)

A kertészkedés, amennyiben nem haszonkerészetet üzünk, hanem egyéni szórakozást, fejlettebb szép-érzékünk fokozottabb igényeinek a kielégítését keressük, — nem éppen olcsó mulatság, azért, mert fáradozásaink sikerét aránylag rövid néhány évig élvezhetjük, s csak szakadatlan működés biztosítja az állandóságot. Különösen áll ez az oltott rózsákra és azok diszlésére, az oltott rózsák rövid élettartama következtében. Nem közömbös tehát semmiféle oly körülmény előidézése, mely ennek a gyönyörű virágnak az élettartamát meghosszabbítja és diszlését előmozdítja.

Az oltott rózsák legnagyobb részének szálnemat keltő beteges kinézését és 1—2 év, sőt gyakran még rövidebb idő alatt bekövetkező gyors elhalását, az én tapasztalatom szerint éppen az alkalmazott oltás és metszés módjának a rózsák természetével meg nem egyező volta okozza.

A rózsanemesítésnél általában a melegházi vagy a szabadban kora tavaszi különféle oltási módot és ennél mindig hosszabb vagy rövidebb, előző évi nemes oltóvesszőt alkalmaznak.

A rózsák általában a kallusz képzésére kevésbé képesek, és ennek következtében az oltás által rajtuk okozott aránylag nagy sebek beforrasztására, az alany és oltóvessző közötti vastagságbeli különbség kiegyenlítésére képtelenek lévén, a törzsnek a beoltott, nemes vesszővel ellenkező oldala többékevésbé, de néha $\frac{3}{4}$ részéig beszárad, olykor megfenesedik, megtaplóssodik, sőt az élősdi gombák is megteremnek rajta.

Nagyon természetes tehát, hogy az ily beteg törzs szépen diszljó, egészséges, tetszetős koronát nem nevelhet, hosszú életü nem lehet s a gyakran szakértelem nélküli metszés az elhalását csak siettet.

Bő tapasztalat alapján mondhatom, hogy ha egészséges, tetszetős és tartós rózsát óhajtunk, úgy sohasem szabad egyévesnél idősebb törzset alanyul használni. Ha az alanyokat iskolázva magunk nevelhetjük (bár ez hosszadalmas és fáradságos), úgy már az oltást megelőző tavasszal ültethetjük a törzset a rendes helyére s ez biztosítja legjobban a sikert; de ásathatjuk a törzseket ősszel a mezőkön is, mely esetben az egyévesnél idősebb részeket a

*) Annak magyarázatául, hogy a rózsáról és némely fontosabb diszfáról és cserjéről néha-néha közleményt hozunk, megemlítjük, hogy olvasóink köréből ismételtel nyilvánult az az óhajlás, hogy az ilyen általánosan kedvelt és alkalmazott növények tenyésztése és szaporítása tekintetében legalább egyszer-másszor tájékoztató közleményt hozzunk. A hivatkozott oltási módokkal készített oltványok tökéletes forradásáról és teljes épségéről személyesen meggyőződve, azokat a legelterjedtebben alkalmazott alvószemzés mellett is alkalmazhatónak kell tartanunk az ott előadott esetekben. A vízajtásokra véleményünk az, hogy sok u. n. vízajtás terem, hisz a gyümölcsfák megifjítása is arra vezethető vissza s ez az elvénült koronájú fák sokszor önként is végbemegy, noha viszont igaz az, hogy a virág és termés fejlesztésére kedvezőtlen körülmények közt akárhány vízajtás (fattyhajlás) valóban meddő lehet. Szerk.

gyökérkoronáról megfelelő módon levágjuk s csak egy szál ugyanazon nyári, kövér, ugynevezett vízajtást hagyunk meg s azt minden sérüléstől lehetőleg megóvjuk, s ha mégis kisebb sérülést kapna, azt beviaszokoljuk. — Ha törzsünknek rostos gyökere nem igen volna is, az még nem éppen nagy baj, csak lehető nagy, bunkós és egészséges gyökere legyen.

Az így szerzett törzseket télire egészen elvermeljük s tavasz nyiltával a rendes helyére ültetjük. Ültetéskor bunkós tövét agyagból és friss marhaganéjból készített öreg péppel vastagon beborítjuk és iszapolva ültetjük el s gyakran öntözzük és kapálgatjuk; száraz, meleg időjárás esetén a fakadni nem akaró törzseket mohába pólyáljuk s a mohát is megöntözzetjük.

Igy ápolva törzsünk 75—85°/_o-a még a nyár folyamán nem csak beoltható lesz, de 30—35°/_o-a (ha többször nyiló fajtákkal oltjuk) még ugyanazon évben igen szépen virítani is fog. — Az oltásmódok közül a szemzést tartom a legalkalmasabbnak, mert legkisebb sebet okoz s azt még a legkényesebb fajták is úgy beforrják, hogy nem ritkán 20 sőt 30 évig is diszlik, és sokszor csak az őszi lehajtás alkalmával történő törzstörés következtében pusztul el. — Szemzésnél irányadók a körülmények, de ha lehet, az alsó szemzést választom.

Betelelésnél, a kifagyás veszélye nélkül csak a remontante-fajták takarhatók a föld felett; a többi kényesebb fajták feltétlenül elföldelendők, és pedig ha a talaj vízfelszívó természetű, úgy a korona egy lehetőleg homokos agyagföldből és szorultságból homokból készített dombocskára huzandó és borítandó be eleinte vékonyabban, később a keményebb fagyok előtt vastagabban. A tavaszi felbocsátás ne egyszerre, de fokozatosan történjék, különösen a kényes thea- és noisette-fajtáknál; s ha mégis fagyfoltokat kapna, melyek leggyakrabban a tavaszi hirtelen felbocsátás következményei, úgy a fagyfoltos helyek felhámját éles késsel a galy hossz-tengelye irányában gyöngéden felhasítjuk s néhány nap múlva a koronákat megmetszük.

Metszés tekintetében lehetőleg a természet utmutatását kövessük, mely a fajták némi ismeretét igényli; mert nem mindeniknek koronáját alakíthatjuk hátrány nélkül gömb, gula, kosár stb. alakúvá; s különösen óvakodjunk a Climbing-fajoknak és futóknak (Maréchal Niel, Climbing Capitain Christy, Climbing Victor Verdier, Reine Marie Henriette stb.) a koronából kifutó, s beismerem kevésbé diszes, de erőteljes, egyes ugynevezett vízajtásainak levágásától, mert ez nem mindig vízajtás, — és ha nem az, úgy vele együtt levágjuk az azon nyári virágok legnagyobb részét is. T. i. ezeknek a néha két métert is meghaladó hajtásoknak többnyire csak a tövéhez legközelebb és a hegyei felé eső néhány szeme szokott meddőn maradni, a többi szemből előtörő rövid hajtások pedig gyakran 2—5 rózsával feledtetik disztelenségeiket. — A metszésre nézve tehát a gyakorlat és megfigyelés lesz a legjobb tanító.

(Budapest).

Bányai Ferenc.

Az északamerikai Egyesült-Államok gyümölcészete és kertészete.

(Folytatás.)

A fákat rendszerint nagy *faiskolákból* szerzik be. És egy fa legfeljebb 12—20 centbe kerülhet. Az 1900. évi census szerint volt az Egyesült-Államokban 2900 kereskedelmi faiskola 165,780 acre területtel (66,312 ha), amelyből 137,459 acre művelés alatt áll. Az évi forgalom ezekben 9.231,503 dollár.

A növényállomány az 1890. évi census szerint 43,400,000,000 fa és cserje volt, amelyből 518.020,000 gyümölcsfa és 686.000,000 szőlőtő és bogyós cserje volt. A gyümölcsfákból 240.571,000 almafa, 88.495,000 szilvafa, 77.224,000 körtefa, 49.888,000 őszibarackfa és 38.236,300 cseresznyefa volt. A fákat a faiskolából egyszerű emelőgéppel szokták kiszedni.

A gyümölcsösökben nagyon sokat adnak a jó és kielégítő földmunkálatokra. A talajt szorgalmasan megművelik, gépekkel, tányérekéssel, hengerekkel, közönséges ekékkel tartják nyitva. Pázsitot csakis a farmerek gyümölcsöseiben találtak. A bogyógyümölcs, névleg a szamóca, leginkább hosszú földhátakon van ültetve.

A gyümölcsösök *trágyázására* is gondot fordítanak és pedig még olyan vidékeken is, ahol máskülönben kevés trágya kerül a földekre, mint például Californiában. Trágyául az istállótrágyát, műtrágyát és a zöldtrágyát is használják. Gyakran, különösen a szamócáknál, használják a nagy vágóhidak hulladékaiból készített trágyát is. A szamóca a Hood-River-völgyben állítólag négy-öt évig termőképes, azután lóherét, burgonyát és gabonát ültetnek a helyére.

Minthogy igen nagy gyümölcsösök csapadékban szegény vidékeken is vannak, nagy szerepet játszik a gyümölcstermesztésben az *öntözés*. Főleg Californiában, Utah-ban és Oregon-ban láthatni ezt.

Rendkívül nagy gondot fordítanak a *kártékony állatok* és *gombabetegségek* pusztítására és pedig együttes eljárás szerint. A kártékony állatokban éppen nincs hiány. Ilyenek a San José paizstetű, amelyet a washingtoni kormány földművelési ügyosztályában elevenen mutattak be mint veszedelmes kártévő rovar; az *almarügyfuro*, amely egész gyümölcsösöket tesz tönkre, és az *őszibarack-rügyfuro*. Gombabetegségek is pusztítanak, nevezetesen: a *Blight* (üszög), a *Ripe rot of apples* és az *apple scab*. Nagyon sokat kell némeny vidéken az alma-, körte- és cseresznyefáknak szenvedniök a hirtelen bekövetkező éghajlati változásoktól, aminek következtében a törzs és ágak kérge fölrepedezik és lepattog. A fák ennél fogva aránylag nem is lesznek nagyon idősök. A fatörzseket a nap ellen gyakran deszkákkal fedik be.

A fákat védelem szempontjából és a kártékony rovarok kipusztítása céljából vegyi szerekekkel permetezik. A használt permetezők rendkívül sok-

félék. Vannak hordozható és fuvarozható permetezők. Az utóbbiak vagy szánokra, melyeket a telepeken át huznak, vagy kocsikra vannak felszerelve. A fecskendőket vagy emberi erővel, vagy gazolin-gépekkel, sőt igen nagy telepeken gőzgépekkel hajtadják. A fecskendőkön két, három, esetleg több csövet is alkalmaznak, úgy hogy valóságos permete-eső hull az ültetvényre. Igen jól váltak be a gazolin-gépek. Ezek 1 $\frac{1}{2}$ lóerejűek, az áruk 200 dollár és jobban működnek és felével olcsóbban, mint a kézi fecskendők. Gombák ellen különböző erősségű bordói lével és egy kénkeverékkel (állítólag 25 font kén 180 gallon vízzel keverve), az őszibarack rügyfuroja ellen, és télen különféle kártékony állatok és gombák ellen sóval kevert mészdattal (állítólag 40 font mész, 25 font só 180 gallon vízben) permeteznek. A permetező folyadékok elkészítésére sok telepítvényen nagy betonmedencék állanak rendelkezésre. Gyakran gépekkel is permetezik a fákat és pedig kén- és mészporkeverékkel. A permetező készülék rendszerint a fecskendő készülékkel van egybekapcsolva. Végül több kártékony állat ellen, így a San-José paizstetű ellen gőzökkel (főleg kén- és kéksavgőzökkel) védekeznek. A fákat e célból alkalmas emelőkészülékek segítségével légmentes ponyvával vonják be. Enyves gyűrűket — vattával (gyapottal) ellátott gázszövetből — Californiában (San Joséban) láttunk kitűnően alkalmazva. Az almamoly ellen sikerrel védekeznek állítólag a schweinfurti zölddel is. A fagykarak ellen többszöri füstölés által védekeznek állítólag sikerrel. Az erős szelek ellen a bogyógyümölcsösökben magas sövények vagy sűrű fasorok (nyárfák) által védekeznek. A kártékony állatok és gombák elleni védekezési módok tanulmányozásával nagy gonddal foglalkozik a washingtoni kormány földművelésügyi osztálya. Számos kísérletet végeznek és ezek eredményéről nagyon sok nyomtatott füzetet adnak ki. Hasonlóan járnak el a földművelési iskolák és kísérleti állomások és az egyes államok gyümölcészeti szövetezetei. Így például a gyümölcészeti kamara (Board of Horticulture) Oregonban külön ugynevezett spray bulletins-eket (pontos recepteket) osztogat ki. Ebben az államban, mint másokban is, a *gyümölcstermesztésre és a kertészetre kártékony állatok és gombák ellen különös védekező törvények* vannak. Az oregoni törvény előírja: a kerületi biztos rendelkezésére az irtási kényszert, a gyanus vagy fertőzött növények behozatali tilalmát, a gyanus növények dezinficiálását, az ilyenek elleni zárlatot, valamennyi kereskedelmi faiskola rendes ellenőrzését a kerületi biztosok által a kártékony rovarok és betegségek szempontjából, 25—100 dollárig terjedhető pénzbüntetéseket stb.

A kitűnő talajművelés és gondozás folytán a gyümölcsösök terméshozama nagy.

A termés az Egyesült-Államokban a census szerint:

1899. évben 211.736,325 bushel

1889. » 187.570,404 »

(35·2 l.-vel számítva) volt.

Ebből a termésből:

1899. évben	1889. évben	
175.397,626	143.105,689	bushel az alma,
15.433,623	36.367,747	> az őszibarack,
8.764,032	2.554,392	> a szilva,
6.625,417	3.064,375	> a körte,
2.873,499	1.476,719	> a cseresnye,
2.642,128	1.001,482	> a kajszibarack

és 257.437,523 quart a szamóca.

Egyes esetekre vonatkozólag a következő adatokat közölték velünk:

Martinsburgban 39 acre gyümölcsös három év alatt 15,000 dollár értékű almát, Stoktonban Ca. 1 acre cseresnyés egy évben 400 dollár értékű cseresnyét termelt. A Hood-River-völgyben 1 acre szamócás föld 80—125, sőt 150 láda szamócát ad, ládánként 15 lbs. (font) sulyban. A ládáját 2—2'25 dollárért értékesítik. Erről a vidékről a Board of Horticulture tudósítása szerint 1902-ben 800 acre területen 57,000 láda szamócát (850,000 lbs) szedtek, melynek értéke 125,000 dollár volt.

Némely vidéken a gyümölcsösökben számos szállítható *méhkaptárt* állítanak föl és a méhek számára méhlegelőket — p. o. pohánkat — ültetnek.

A tyukokat is szabadon hagyják némely vidéken a gyümölcsösökben. Mind a két esetet láttuk Watson farmban Kearneyban Nebraskában. Körülbelül 300 méhkaptár állott a gyümölcsösben.

(Folytatjuk.)

Kardos Árpád.

Közhasznú kérdések és feleletek.

29. *Kérdés.* Deszkával kerített kertemben a télen a nyulak nagy kárt tettek: megrágták fiatal fácskáimat, pedig a fák mézszel is be voltak mázolva. Kérdem: miképpen óvhatók meg a gyümölcsfák a nyulak kártételeitől?

Sikarka.

K. I.

29. *Felelet.* Nyulak elleni védekezés. Hogy a nyulak a deszkakerítés dacára is bejuthattak a kertbe, arra vall, hogy a kerítés alacsony, hiányos, vagy a szél hófuvást csinált a kerítés tövében, amelyen a nyulak, mint valami hidon, besétáltak a kertbe. A törzs bemeszelése a nyulak ellen nem védi meg a fákat. Ez tisztán arra való, hogy a törzsön a fagyfoltok keletkezését megakadályozza és esetleg a famohot és zuzmót elpusztítsa. Ha rendszeres magasságu és házagnélküli kerítést nem bír készíteni és annak tövéből a havat elhányni, úgy nem marad más biztos védekezés, mint a fák törzsét őszzel galagonya, kökény, fenyőgaly vagy esetleg nád-burkolattal körülvenni és ezt sodronnyal három helyen megkötni. Így a nyulak nem tehetnek kárt a fa törzsében. A megrágott fák közül azok, amelyek kérge körben teljesen le van vágva, a vágás felett el fognak halni, amiért ezt be nem várva, legjobb most az ép részig visszametszeni és az előtörő hajtások valamelyikéből új törzset és ezen koronát nevelni. Azoknál a fáknál ellenben, ahol még egy kis kéregrész épségben van, ezt óvatosan simára kell metszeni és e számban közölt fa-

tapasztalattal bevonni. Egy-két év múlva új kéreg borítja a sebhelyet és akkor a korona is erőteljes növekedésnek indul.

A.

30. *Kérdés.* Északnyugati fekvésű, dombos, sovány homok- s kövestalajú területemet gyümölcsössé óhajtanám átalakítani. Kérdem tehát: mily fajta gyümölcsfa volna itt ugy életre, mint termékenységre is a legalkalmasabb? Megjegyzem, hogy ugyanott az alantabb fekvő gyümölcsösben minden gyümölcsnem elég jól diszlik és terem is.

31. *Kérdés.* A gyümölcsfák törzsének a bemeszelése mely időben végzendő s mily anyagokból kell ezen keveréket készíteni?

32. *Kérdés.* A gyümölcsfák trágyázását lehet-e most tavasszal végezni vagy elhagyandó ősze?

33. *Kérdés.* Szép egészséges leanderfáim a tél folyamán szép zöld színüket elveszítve csenevészé lettek s levélzetüknek hátlapja fehér penészgombakkal van borítva, ugyannyira, hogy ép levél alig van rajtuk. Mit tegyek velök, hogy az elpusztulástól megmentssem őket? Nem volna-e célszerű egész koronájukat levágni, hogy új hajtásokat nyerjek üde lombozattal?

34. *Kérdés.* Lapunk előző számában Budai József úr a »Magyar gyümölcsfajták összegyűjtése« című felhívásában többek között azt írja, hogy tavasszal virágzás idején kereszteljük kedvelt gyümölcsfáinknak virágait. Én, mint laikus is, a gyümölcsészet iránt rajongó szeretettel viseltetvén, de ezen eljáráshoz mitsem értve: kísérletként óhajtanám azt megpróbálni, miért is kérdem: hogy a keresztelést hogyan és miképpen kell végezni?

Tállya.

D. I.

30. *Felelet.* Északnyugati fekvésbe való gyümölcsnemek. Egyes speciális esetekben látatlanban nehéz ugyan tanácsot adni, mindazáltal, egész általánosságban megjegyzem, hogy északnyugati fekvésekben sovány kövecses homoktalajban a diófa, a cseresnyefa, sőt ha a talajnak megfelelő nyirkossága van, még a Házi vagy Besztercei szilva is tenyészthető. Tekintve már most azt, hogy a beültetendő terület aljában már van gyümölcsös és abban a fák jól diszlenek és teremnek; tekintve továbbá, hogy ennek a talaja nagyrésztben szinte olyan összetételű lehet, mint a beültetendő terület és legfőlegb a televény lehet benne nagyobb mérvben jelen: nem vélek csalódnai akkor, amidőn azt ajánlom, hogy az északnyugati domboldalra azt a gyümölcsnemet lesz a legajánlatosabb ültetni, amelyik az aljban a legdúsabb tenyészetet mutatja. Természetes, hogy a sovány talaj megfelelő javításáról nem szabad azután megfeledkezni. *A.*

31. *Felelet.* Gyümölcsfák törzsének bemeszelése. A gyümölcsfák törzsét azért célszerű őszzel bemeszelní, hogy a télen képződő fagyfoltok és fagysávok keletkezését megakadályozzuk. Ha egy magányosan álló vadfát, amelyen az ember nem babrált, megtekintünk, azt látjuk, hogy annak ágai, galyai olyan alacsonyan kezdődnek, hogy azok a törzset beárnyékolják, vagyis a természetben nincsen *magas törzsű fa*, csak az erdő sűrűjében, ahol az éltető napsugár, a világosság után törtet minden fa. Ez, t. i. a

magas törzs, tisztán az ember találmánya, aki midőn látta ebbeli munkájának fonákságát, nem a terméshez tért vissza, hanem kieszelte a törzs bemeszelését, vagyis annak védőburokkal való ellátását, belemagyarázván ebbeli miveletébe későbbben olyan jó tulajdonságokat is, amelyek csak elméletben állják meg a helyüket. Anélkül, hogy még tovább is megokolnám fáinknál a törzs télre való bemeszelésének célszerűségét, megjegyzem, hogy e célra különböző recipéket használnak ugyan, általánosságban mégis a legelfogadottabb a következő: 2 rész tiszta agyag, 2 r. friss marhaganaj, 2 r. oltott mész, 1 r. fahamu, 1 r. állati vér és annyi víz, hogy a keverék a fa törzsére meszelővel mázolható legyen. Ott, ahol elegendő vér szerezhető: a víz elmaradhat, mert ez anyagok így jobban tapadnak és ezáltal tartósabbá válik ez a tapasz, amely kívánatos, hogy tavaszig védje a fatörzset.

32. Felelet. Gyümölcsfák trágyázásának ideje. Gyümölcsfákat rendszerint ősszel, a levélhullás után, szoktak ugyan szilárd trágyákkal trágyázni, mert a bennök lévő növényi táplálékokat a téli nedveség jobban kilugozza és juttatja a gyökerekhez, mint a tavaszi és nyári esők; mindazáltal, ha ez elmulasztott és a fák igénylik a trágyát, jobb tavasszal adni, mint a jövő őszi várni, mert a kötődött gyümölcsök és a képződő termőrügyek ennek mégis némi hasznát látják, ami a fák élénkebb növekedésére is befolyással van.

33. Felelet. Oleanderfákkal való bánás. Hogy oleanderfái télen át megromlottak, annak oka valószínűleg egyrészt a kedvezőtlen helyen való teleltetés, másrészt, hogy azok már tavaly kimerítették földjük tápláló erejét. Az első teendő most tehát az, hogy át kell jó réti földbe ültetni az elhalt gyökereket és a földlaptá egy részét eltávolítani; a leveleket, ágakat langyos szappanos vízzel tisztára megmosni és megfelelő öntözésükről gondoskodni. Ha ellenben annyira meg volnának támadva a levelek, hogy előreláthatólag nem nyerik vissza üde, zöld színüket, úgy meg kell az oleanderfákat fiatalítani, átültetni és a törzset tisztára megmosni; sőt az sem árt, ha a metszés és tisztogatás után a kert valamely napos részébe edény nélkül kiülteti a fákat erőteljes földbe és csak ősszel eserepezi őket ismét be. Ez esetben sem szabad azonban a gyökérlaptát a kiültetéskor teljesen eltávolítani.

34. Felelet. Gyümölcsfajták keresztezése. Mesterséges keresztezésnek nevezik azt a miveletet, amidőn egynemű de két különálló növény virágai közt mesterséges beporozást létesítenek olyan formán, hogy az egyiknél kis ollóval kimetszik, még mielőtt megértek volna, a himszálakat, sértetlenül hagyva azonban az anya- vagy termőrészt; a másikon pedig, midőn a himszálak megértek, ezek porát reárázzák vagy kis ecsettel reáhozzák az előbbin az anya vagy termő bibéjére, hogy ezzel megtermékenyítsék. Látható tehát, hogy az egyik növényt jogosan mondjuk anyanövénynek, a másikat ismét apánövénynek, illetőleg virágnak, mert hisz gyümölcsfáknál és más több virágot hozó fáknál nem az összes

virágokat, hanem csak néhányat veszünk a leirt mivelet alá. Hogy pedig idegen beporzás illetőleg termékenyítés be ne következhessek, az anyavirágokat a beporozás és a termékenyülés megtörténteig tüllel, üvegesóval, üvegburával stb. védjük, amely védőkészüléket, amidőn az így mesterségesen termékenyített gyümölcs növekedésnek indul, ismét eltávolítunk. Midőn aztán a gyümölcs megérett, magvait megszedjük, elvetjük, és amidőn ezek kikeltek: vagy a nemes, vagy a vadgyümölcsnem jellegét fogják ezek a magesemeték mutatni. Ha nemes jelleget árulnak el, akkor, amidőn első termésüket bemutatják, látjuk, hogy továbbzaporításra érdemes új fajtát nyertünk-e, vagy egy hitvány korcsot, amelyet el kell ismét tüntetni a föld színéről. Ennyiből áll, már amennyire ebben a szűk keretben erre a nagy kérdésre felelet adható, a növények keresztezése.

Vegyes közlemények.

Személyi hírek. Tallián Béla földmivvelésügyi minster a berlini szaktudósítói tisztséggel Krisztinkovich Ede ministeri tanácsost bizta meg; az eddigi szaktudósító: Malcomes Jeromos báró ministeri tanácsos a földmivvelésügyi ministeriumban fog tovább működni.

Ugyancsak a földmivvelésügyi minster Tóth Imre dr. m. kir. bányakerületi főorvost Selmecés Bélabánya szab. kir. város közigazgatási bizottságába közgazdasági előadóvá nevezte ki. Tóth dr. lapunknak is jeles munkatársa, akinek a törpe gyümölcsfák tenyésztéséről írott érdekes közleményei csak a mult években jelentek meg lapunk hasábjain.

A kísérletügyi központi bizottság újjászervezése alkalmából a m. kir. földmivvelésügyi minster a bizottság tagjaiul 3 év tartamára a következőket nevezte ki: Cserháti Sándor ny. gazdasági akadémiai tanárt, a növénytermesztési kísérleti állomás vezetőjét, Dégen Árpád dr. egyetemi magántanárt, a budapesti vetőmagvizsgáló állomás vezetőjét, Drucker Jenő dr. egyesületi igazgatót (a M. Sz. O. E. képviselőjében), Forster Kálmán ministeri titkárt, Ilseman Keresztély székesfővárosi főkertészt, egyesületi főtitkárt (az O. M. K. E. képviselőjében), Istvánffi Gyula dr. egyetemi tanárt, a központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelologiai intézet igazgatóját, Jablonowski Józsefet, a rovarani állomás vezetőjét, Kerpely Kálmán gazd. akad. tanárt, a dohánytermesztési kísérleti állomás vezetőjét, Kosutány Tamás dr., az orsz. chemiai intézet és központi vegykísérleti állomás igazgatóját, Liebermann Leo dr. egyetemi ny. r. tanárt, Linhart György gazd. akad. tanárt, a növényélet- és kórtani állomás vezetőjét, Mágócsy-Dietz Sándor dr. egyetemi ny. r. tanárt, Preisz Hugó dr. állatorvosi főiskolai tanárt, a bakteriologiai intézet vezetőjét, Rodiczky Jenő dr. gazd. akad. igazgatót, az országos gyapjúminősítő intézet igazgatóját, Szilassy Zoltán

országgyűlési képviselő, egyesületi titkárt (az O. M. G. E. képviselőjében), dr. Szomjas Lajos minis-
teri osztálytanácsost, T an gl Ferenc dr. egyetemi
ny. r. tanárt, az állatlelettani és takarmányozási
kísérleti állomás vezetőjét, T a v i Gusztáv minis-
teri tanácsost, T h a l l m a y e r Viktor gazd. akad.
tanárt, a gépkeserleti állomás vezetőjét, T u z s o n
János dr. műegyetemi magántanárt (az Országos
Erdészeti Egyesület képviselőjében), U j h e l y i Imre
gazd. akad. tanárt, a tejkísérleti állomás vezetőjét,
V a d a s Jenő főerdőtanácsos, erdészeti főiskolai
tanárt, a központi erdészeti kísérleti állomás vezetőjét.

Utmutatás a komlót pusztító állatok irtására.

I r t a : J a b l o n o w s k i József, a m. kir. állami
Rovartani Állomás főnöke, 11 ábrával, 55 nyom-
tatott oktáv-oldalon. M. kir. földmivvelésügyi minis-
ter 1905. évi 3. sz. kiadványa. A földmivvelésügyi
minister gondoskodásának megint egy új, hasznos
könyvet köszönhet a magyar gazdaközönség, amely
napról-napra jobban tisztába jön azzal, hogy véde-
kezés nélkül nem számíthat munkájának bőséges
gyümölcsére s éppen ezért — saját jól felfogott
érdekében — kapva-kap minden olyan ismertetésen,
amelyből a védekezés helyes eljárásait megtanul-
hatja. A komlótermesztés, okkal-móddal végezve, a
jövendelőbb foglalkozások közé tartozhatik, de
hogy mennyire résen kell lenni itt is, azt éppen a
földmivvelésügyi minister kiadásában megjelent fenti
cimű utmutatásból ítélhetjük meg. Sorra kerülnek
itt a komló tövét rongáló, a komló sarját rágó, a
komló indáját bántó és a komló levelét pusztító
állatok, valamint függetlenül a komló lisztharmat-
betegsége, amelyet élőködő gomba okoz. A pontos
ismertetésekön kívül természetesen az óvó eljárások
és a védekező szerek és munkák is megvannak a
füzetben, úgy hogy aki azt alaposan áttanulmá-
nyozta, nyugodtabban foghat hozzá a komlótelepi-
téshez, mert az esetleg fellépő bajokat, hogy úgy
mondjuk: már első csirájukban fel fogja ismerhetni
és rögtön tudni fogja, mivel veheti azoknak elejét
addig, míg nagyobb kára nincs belőlük. A könyvön
nem találtuk meg annak a bolti árát, de úgy hal-
lottuk: 50 fillér lesz az.

Ujonnan ültetett fák gondozása. Magától érte-
tődik, hogy az elültetett fákat nem szabad magukra
hagyni, hanem azokat állandóan meg kell figyelni.
Igy pl. ha valahonnan oltványokat hozattunk és
vidékünkön még nincsen vértetű, nagy figyelemmel
vizsgáljuk főleg almafáinkat és ha a sebhelyeken
vagy a rügyek tövében fehér vattaszerű csomócská-
kat találunk, azokat menten pusztítsuk el. Sokszor
egy-két ilyen csomócska szétnyomásával egész vidé-
ket megmenthetünk a vértetű inváziójától; ha ellen-
ben ez a csapás elharapódzott: nagy fáradsággal
sem igen bírjuk többé kiirtani. Az sem ritka eset,
hogy május folyamán, midőn frissen ültetett fáink
nagy része megfogamzva vig növekedésnek indul,
egyesek teljesen mozdulatlanul állanak. Ha ilyenek-
nek a héját megkarcoljuk, az alatta lévő hancs-
szövetet üde zöldnek találjuk, szóval: a fa él, de
nem akar kihajtani. Sokan állandóan öntözgetik és
úgy reménykednek, hogy az ilyen fa majd a másó-

dik nedvforgás megindultakor fog életre kelni. Ez
néha meg is történik, de a legtöbbször tovább
nyugszik. Megjön aztán a tél, amely az ilyen fát
éppen úgy magával ragadja, mint a későn életre
keltet és ezzel egy év veszendőbe ment. Nem kell
tehát tovább várni az ilyen fával, mint május
középe; akkor ki kell venni, gyökerein friss metszést
végezni és 48 órára vízbe állítani és ugyanarra a
helyre ismét elültetni. Néhány nap múlva örömmel
fogjuk tapasztalni, hogy a lustálkodó fa mennyire
siet a többit utólrni, sőt nem egy esetben egyiket,
másikat a növekedésben még túl is szárnyalja.

Olcsó és jó fatapasz. Igaz, hogy a nagyobb
fasebek befedésére a jól kifőzött és szitált fahamu-
val összekevert kátrányban a célnak teljesen meg-
felelő anyaggal rendelkezünk, mert ez a fák nyitott
sebeit megóvjja a további romlástól; de az is igaz,
hogy míg a szinlát kitünően megóvjja a nedvesség-
től és a kártékony rovarok rongálásaitól, addig a
fa kergét ott, ahol éri, elhalásra készíti, amiért is
ennek használata óvatosságra int. Vigyázni kell
főleg fiatal, simakérgű fáknál arra különösen is,
hogy a kátrány használatakor az le ne csepegjen,
mert ahol a fahéjat éri, az elhal, amiért is ezt
főleg idős fák behegedésére több évet igénylő nagy
sebeinek a bekenésére célszerű használni. Fia-
talabb almafáknál ott, ahol vértetű ellen minden kis sebet
be kell tapasztani, a kátrányos hamuból álló tapasz
kevésbé ajánlható. Az oltóviasz meg aránylag drága,
amiért is e célra olcsó, jól tapadó és hosszabb
idő múltán sem nagyon megrepedező fatapasz a
következőleg készíthető: Veszünk $\frac{2}{3}$ rész közönséges
krétaport vagy ugynevezett hegyikrétát és $\frac{1}{3}$ rész
kéménykormot. Ezeket az anyagokat porrá törjük,
megszitáljuk és annyi lenmagolajjal keverjük össze,
hogy az ecsettel könnyen kenhető legyen. Ha hosszabb
állásban a tapasz megsűrűsödnék, úgy lenmagolajjal
ismét felhigítható. E keveréket mint kipróbált és
jónak bizonyult s amellet olcsó fatapaszt ajánljuk
olvasóink figyelmébe azzal, hogy mindazon fasebek-
nél, amelyek egy év alatt behegednek, sikerrel
használhatják azt; nagyobb sebeknél azonban meg
kell azt évenként ujítani, vagy az e célra alkalma-
sabb kátrányos fahamukeverékhez nyulni.

Gyümölcsfák és csemeték kiosztása. A f. évi
tavaszi gyümölcsfa- és csemete-kiosztás befejeződött.
A földmivvelésügyi minister engedélye folytán nem
kevesebb, mint 3700 kigazda, lelkész, tanító, jegyző,
valamint község kapott kedvezményes áron gyü-
mölcsfaoltványokat és alanyul szolgáló vadcsemeté-
ket ez évben. A kiosztott fák és csemeték száma
több mint másfélmillióra (1,597.000) rugott. A folya-
modók igényeit csak úgy lehetett kielégíteni, hogy
az ideháza termelt készleten kívül mintegy félmillió
darab vadcsemetét németországi kereskedelmi fais-
kolákból kellett beszerezni a gyümölcsészeti és
fatenyésztési ministeri biztosnak.

Méhészeti tanfolyamok. A gödöllői állami méhé-
szeti gazdaságban az 1905. év folyamán a követ-
kező méhészeti tanfolyamok rendeztetnek: Május
1—20-ig földmives kigazdáknak, május 22-től
június 3-ig az állatorvostanhallgatóknak, június

5—18-ig erdőöröknek, június 20-tól július 5-ig lekéseknek, július 8—29-ig és augusztus 3—23-ig néptanítóknak, augusztus 25-től szeptember 8-ig nőknek tartatnak tanfolyamok.

Konyhakertészeti kiállítás Münchenben. Nagybani termesztők számára konyhakertészeti kiállítást rendeznek f. évi június 29-étől július 4-éig Münchenben. Bejelentéseket a német mezőgazdasági egyesület elnöksége fogad el, Berlin, G. W., Dessauerstrasse 14. sz.

Szerkesztői üzenetek.

K. L. Komárom. Sokkal helyesebb a trágyát csak vízzel eresztetni fel és ha az oldat a levegőn állva a büzös szagát már meglehetősen elveszítette, akkor alkalmazni mint trágya-oldatot. A fahamut jobb lesz csak oda szórni, ahol alkalmazni kívánja; a meszet pedig vagy elhagyni, vagy ha a talaja mészből szegény lenne (ez esetben egy kávékanálnyi föld a ráöntött erős ecettől nem pezsegne), akkor az égetett meszet kevés vízzel (amennyit be tud inni) megintva a földre borítani, hogy ott por.á omoljon szét és ezt hinteni el. A meszet, sőt a hamulugot sem ajánljuk a trágyaoldattal erjesztetni, mert az erősen lúgos folyadékból sok nitrogén menne veszendőbe az illanó ammónia-gáz

alakjában; már pedig az istállótrágyában éppen a nitrogén a legbecesebb anyag és ebből is van benne a legtöbb. Éppen ennek a visszatartása végett szokták a trágyát vagy savakkal vagy gipszporral (kénsavas calcium) konzerválni.

J. I. Esztergom. A szőlővessző ültetések a furt lyukba önthet bátran vizet, nemcsak egy-egy litert, hanem jóval többet is. Az nemcsak nem árt, hanem feltétlenül használ.

B. J. Mohol. Ohajtása szerint megküldettek a hiányzó számok 1 korona utánvétellel.

U. S. Vízkelet. Legközelebbi számunkban fogunk véleményt mondani.

P. K. Grinál. Elvi okoknál fogva csak oly közleményeknek adhatunk lapunkban helyet, amelynek teljes kéziratát megkaptuk s úgy a tartalom mint a terjedelem tekintetében véleményt alkothattunk. Csonka kéziratok közlését nem kezdhetjük meg. Ez okból egyelőre félre kellett azt tennünk.

B. P. Atya. A. K. Szolyva. D. Gy. Felsőszolca. Kérdéseikre legközelebb válaszolunk.

P. L. Feketeváros. Kérvényére 1 koronás bélyeg kell. Tessék azt őszszel, december előtt, benyújtani a földmiv. miniszter urhoz. Azt és annyit kérjen, amire és amennyire szüksége van. Meg fogja-e azt biztosan kapni, azt mi nem tudhatjuk, de hiszszük, hogy kedvezményes áron fog kapni.

R. J. dr. Brád. P. M. Győr. L. G. Solvadtórt.
M. M. Sz. Budapest. Közs. Elöljáróság, Bobda. S. J. Szarvas.
F. L. gr. N.-Szalánc. G. P. Knéz. P. G. Alsóbugos. Sz. K. Ságvár. Levelet irtunk.

HIRDETÉSEK.

HIRDETÉSI DIJTÁBLAZAT:

a) Egyszeri hirdetésért:		kor. fill.		b) Többszöri hirdetésért:		kor. fill.	
1. Minden egyes szó	—	—	—	7. Háromszori hirdetésnél 20% engedmény.	—	—	—
2. Kövér betűkkel egy szó	—	—	—	8. Féloldal szöveg félévén át hirdetve	—	300	—
3. Hivataloknak, községeknek, egyleteknek, szövetségeknek minden egyes szó	—	—	—	9. Egész oldal szöveg félévén át hirdetve	—	400	—
4. Ugyanazoknak kövérbetűs szó	—	—	—	10. Féloldal szöveg egész éven át hirdetve	—	300	—
5. Féloldal szöveg után	40	—	—	11. Egész oldal szöveg egész éven át hirdetve	—	600	—
6. Egész oldal	80	—	—				

A hirdetés díj előre fizetendő. Hirdetni csakias kertészeti, szőlészeti és mezőgazdasági érdekű tárgyakat lehet. A hirdetés szövegnek legkésőbb minden hó 5-ig és 20-ig kell beérkeznie a szerkesztőségbe (I. Ménési-ut 45.) a hirdetés díjjal együtt.

FAISKOLA-CZIKKEK

u. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorok, díszbokrok, fenyőfélék rózsák, élő virágok, spárgagyökerek, csemeték stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánlkozik

PECZ ARMIN
cs. és kir. udv. műkertész és faiskola-tulajdonos
BUDAPEST, VIII., Kálvária-tér 8.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Régi szőlők pótlására legalkalmasabb kétéves-gyökerű zöldoltvány ára legjobb fajtákban, kitűnő minőségben 180 korona ezrenként. Telepítésre gyökeres zöldoltvány 160 korona; sima zöldoltvány 90 koronáért kapható Székely-telepen Gyöngyösön. (2)

Zalaszentlászlón Tar Gábor szőlőtelepén eladásra van a következő I. osztályu szőlőoltvány: 1000 drb Chasselas, 500 drb Mesernye, 500 drb Pécsi szagos, 500 drb Zöldszilváni, 500 drb Madeleine angevine, 1000 drb Passatutti, 500 drb Világos tökszőlő, 500 drb Mézesfehér, 1000 drb Nagyburgundi, 1000 drb Olaszrizling, 1000 drb Kövidinka. Azonkívül ugyanazon fajtákból 10.000 drb II. oszt. Az oltványok Rip. port.-alanyon. I. oszt. ezre 140 korona, II. oszt. ezre 50 korona. (3)

Legkitűnőbb hidegen tapadó oltóviasz. Káros doboz: 2 korona 50 fillér, Pálca-alaku is kapható. Nagyobb vételnél árkedvezmény. **Steinhausz Béla** gyógyszerész. **Nyustya.** (4)

Bor-eladás. Saját termésű gyöngyös visontai hegyiboromból 50 literen felül utánvétellel küldök: kitűnő sillert 30, asztali fehéret 34, pecsenye-fehéret 40 fillérért. Hordót felszámított árban visszaveszem. Mintákat 3 koronáért 3 litert küldhetek. **Székely Mihály** postatiszt, **Gyöngyös.** (5)

Eladó nagyobb mennyiségű, igen szép, erőteljes, kifogástalan fajtisza, erős forradásu, gyökeres **szőlő-fás-oltvány** Riparia portalis alanyon: Ezerjő, Olaszrizling és Pirosdinka ropogós, I. oszt. **160** korona, fél I. **90** korona, II. **70** korona ezre. **Zöld-oltvány** sima, Riparia portalis alanyon: Ezerjő, Olaszrizling és Chasselas I. oszt. **88** korona ezre. **Riparia portalis** sima I. (20,000 db) ezre **16** korona. **Hazai** gyökeres: Olaszrizling, Piros Chasselas, Mézesfehér, Madeleine angevine és Oportó **16** korona ezre. Piros-Chasselas sima, szállhosszban **8** korona ezre. Rendelés alkalmával az ár $\frac{1}{10}$ része előlegül kéretik. **Saguly Dániel**, Romhány (Nógrád-megye). (6)

Bor, zamatos »balatonmelléki« savanykás fehér hektoliterenként **36**, édeskés **40**, muskotály **60** koronáért kapható **Teleki János** szőlőgazdaságában Balaton-Henyén. (7)

Szilvórlum, borovicska. 3 literes kosár-palackban finom, öreg szilvóriumot **6** koronáért, zamatos kárpáti borovicskát **7** koronáért szállít bérmentve **Weisz Nándor**, Pruszka. (8)

Hidegen folyó oltóviasz dobozonként **30—50** fillér, **1—2** K. Fehér tinta titkos íráshoz utasítással **1** K. **Varga Sándornál**, Turkeve. (9)

Gleditschia (a leghálásabb élősövény) **1000**-re minőség szerint **5—10** korona.

Szőlővessző: **Olasz rizling** sima vessző **1000**-re **6** korona. **Fehér Chasselas** sima vessző **1000**-re **6** korona. **Erdei** sima vessző **1000**-re **10** korona.

Gyümölcsfa: Remek növésű szilvaalanyra nemesített szilvacsemeték, darabja **40** fillér, **100** darab ára **35** korona. Kaphatók ezen értékes fajták: Althan ringlója, Bavay ringlója, Zöld ringló. **Unghváry szőlőtelepe Nagy-Körös**. (10)

Scheele-féle zöld szappan. Gyümölcsfák, diszfák permetezésére. Ha ezen szappan oldatával a fákat megpermetezzük, minden néven nevezendő rovarok azonnal elpusztulnak. Ezen élősdiék, de minden hernyó és féreg ellen biztosan védekezhetünk, ha a fákat ezen szappan oldatával kétháromszor bepermetezzük. Egy csomag, mely egy hektoliter vízre elegendő, **1** kor. **40** fillér. Készíti: **G. Földes Kelemen** vegyi laboratóriuma **Arad**, Deák Ferenc-utca. (11)

Bort, jó asztafit, **50** literen felül **30** fillérért literjét szállítok utánvétel mellett; saját hordóim bérmentve küldendők vissza: **Gilich István**, Soltvadkert. (12)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE BUDAPEST

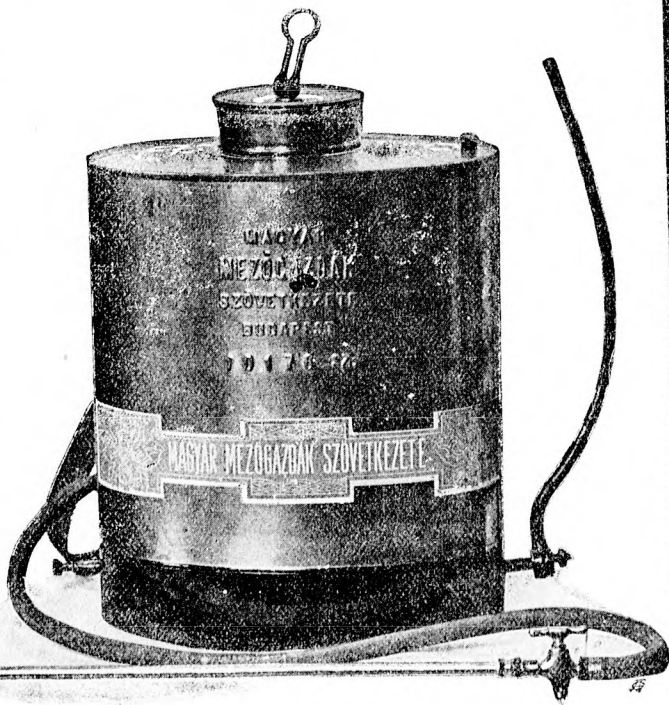
V. kerület, Alkotmány-utca 31. sz.

Ajánljuk az eddig legjobbnak talált, leg-tökéletesebben dolgozó és legtartósabb francia »Eclair« permetezőkkal egy hajszálnyira azonos hazai gyártmányu

„Mezőgazdák“ permetezőinket

meghosszabbított rézcsővel gyümölcsfák permetezésére, teljesen felszerelve, ládába csomagolva, drbonként **34**— és **B** jegyűt **28** koronáért. Továbbá a szőlőmivelésnél és borgazdaságnál szükségelt anyagokat, eszközöket, valamint gépeket a **legjutányosabb** árak mellett.

TAVASZI, SZŐLŐ- ÉS ŐSZI BORGAZDASÁGI ÁRJEGYZÉKEINKET KIVÁNATRA BÉRMENTVE MEGKÜLDJÜK.

Magastörzsű rózsák darabja 1 korona; szomorú-rózsák darabja 2 korona; bokor-rózsák drbja 60 fillér. Kerti évelő és nyári szegfü-tövek, óriási nagy, teljes virágokkal, a legremekebb színekben, darabonként 5 és 10 fillér. A leggazdagabb színpompájú évelő virágok, több mint 150 fajban, darabonként 10—80 fillér, 10 darab vegyes 3 kor., 50 drb 12 korona, 100 darab 20 korona. Rózsáink szigorúan megválasztott, erőteljes törzsekre vannak nemesítve és az összes osztályokból a legjobb fajták képviselik gyűjteményünket, amely 250 fajból áll. Rózsáink fajazonosságáért felelősséget vállalunk. *Eötvös Lajos és Társai* kereskedelmi kertészete, *Tarcal*, (Zemplén m.). (14)

Bácz György

a Telecska magaslatán fekvő kulai Jolánföldi szőlőtelepét és kertészetét bérbe vettem, amiről a nagydemü közönséget értesítve, megjegyzem, hogy főtörékvésem lesz a legszolidabb kiszolgálás, a fajtisztaság megőrzése, a Jolánföldi szőlőtelep jó hírnevének ápolása.

Egyben jelzem, hogy a szőlőtelepen kapható:

1. Szokványminőségű gyökeres és sima zöldoltvány.

2. Amerikai és európai gyökeres és sima vessző.

3. Gyümölcs-, kajsz- és barackfák, *Gleditschia* és minden mást felülmuló

Maclura aurantiaca élősövény.

Szíves megkereséseket kér:

Manhold Kálmán, nagybérő.

(15)

Kula (Bácsmegeye).

Szabadalmazott melegágyi ablakkeret, elpusztíthatatlan, nem rothadó, mely vaaból és faléczből áll, 150 cm. hosszú és 100 cm. széles, darabja csak 5 korona. Bármilyen más méretekben is kapható. **Árjegyzék** kívánatra ingyen és bérmentve. Minden kertész és kertkedvelő urat felhívok, hogy a rendkívüli olcsóságot és az alkalmat felhasználja. **Török József, Szepes-Mindszent.** (16)

Ruggyanta-oltókenőcs. Mindenféle oltásnemekhez (fák, szőlők, cserjék, stb.) legalkalmasabb kenőcs, mely gyorsan szárad és megóvja az oltás helyét a külső ártalmas behatásoktól a legbiztosabban. Megszáradás után is mindig elasztikus marad és így a fejlődő galyra nyomást nem gyakorol. Ara dobozonként 50 fillér, nagyobb 1 korona, 1 kiló 4 kor. Készíti: **G. Földes Kelemen** vegyi laboratóriuma, **Arad**, Deák Ferenc-utca. (17)

Jelenfy Ede tájkertész és kertkezelő, **Csömörön** (Budapest mellett) elvállalja gyümölcsfák metszését, kertek tervezését, valamint feltétlenül megbízható utasítást ad kertek rendbehozatalára és rendben-tartására. (18)

Ajándék. Szegedi borvidékről legjobb rizling-fehérbort 50 liternél adó nélkül 1 liter 40 fillér. Saját főzésű törköly 1 liter 180 fillér. Tiszta öreg cognac 1 liter 340 fillér. Barack-lekvárnak 150 fillér, szilva-lekvárnak 40 fillér, méznek 120 fillér, tojásos tarhanyának 64 fillér, rózsapaprikának 6—korona árban szállítja kilóját **Kopasz József, Szeged.** (19)

Rétegezett gyümölcsfa-magvak. **Vadalma** kilója 3 korona, kajsz- és őszibaracké 50 fillér. **Csira-képességért felelünk.** **Iskolázott lucfenyők** 30—35 cméteresek 10 drb 2, száza 15; — 40—50 cméteresek 10 drb 5, száza 25 korona. **Havasi gyopár** (Edelweiss) tövenként 50 fillér. **Kuszórózsa.** Telet takarás nélkül kiállja. Futása 6—8 méteres. Virága teljes, fénylő biborpiros. Falak, lugasok, oszlopok, verandák befuttatására legnagyobb hatást keltő kuszónövény. Darabja erősség szerint 1—2 korona. **Faiskola-kezelőség, Márm.-Borsa.** (20)

Sodronykerítés-fonógéppel bárki már az első napon 50 négyszögméter sodronyfonatot készíthet minden előgyakorlat nélkül. A gép leírását tartalmazó árlapot bárkinek ingyen küldöm. **Kész sodronyfonatokat** olcsóbban szállítok, mint bárki. — **Riparia Portalis** alanyvessző, 100 fajta hazai bor- és csemege szőlővesszőről, agyag virágédényekről, **Gleditschia-** és **Ákác-sövénycsemetékéről** is tessék árlapot kérni. **Resch József, Bács, B.-B. vm.** (21)

Eladó csemege-, valamint borszőlő-vesszők. **Tamássy Dániel és Társa**, ezéltt Lévai Simon nyug. v. tanácsnok (radonováci) immunis homoki mintaszőlőtelepéről következő fajtisztá, peronoszporától, valamint jégtől mentes 65—70 cm. hosszú, őszi szedésű sima vesszők adatnak el: *Ezeréves Magyarország Emléke* 50 frt; *Royal Vine-Yard* 20 frt; *Kossuth Lajos* 25 frt; *Musk. Hamburg*, *Malaga black* és *Muskat Chas. blanc* (Passatutti), *Musk. Alexandrie* (zöld, szagos), *Musk. Lunel*, *Chass. rouge croquant* 5 frt; *Chass. blanc* 3 forint *ezrenként*. *M. Frontignan rouge*, *Bucherau 1'20*; *Musk. Nantes*, *Musk. Eugen*, *Musk. raisin de Calabre*, *Chass. magnifique de Nikita* 1 frt százanként. Csomagolásért, valamint helyben a szállításért külön díjat nem számítunk fel. Posta, táviró és vasutállomás: **Szabadka, Bácsmegeye.** (22)

FARAGÓ BÉLA

CSÁSZ. ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ

Magyar Magpergető Gyár * Erdei csemetekert
Díszfenyő-telep * Erdészeti magnagykereskedés
ZALA-EGERSZEGEN.

Eddig 20 elsőrendű érem- és diszoklevéllel kitüntetve.

1904. évi kitüntetések:
SOPRON: diszoklevél, arany-érem. VESZPRÉM: két diszoklevél. H.-M.-VÁSÁRHELY: két diszoklevél.

Mindennemű erdei fagy, erdei csemete és díszfenyőről szóló eredeti fényképekkel ellátott tanulságos árjegyzék kívánatra ingyen megküldetik.

GYÜMÖLCSMAGVAK.	100 kiló	1 kiló
	K	K
Gyümölcsmagvak rétegzésére és vetésére szolgáló utasítást minden rendeléshez csatolok.		
Keserű mandola	60.—	—80
Kajszinbaraczk	60.—	—80
Somfa	90.—	1.—
Bírszag	—	7.—
Közönséges gesztenye, waggonszámra is kapható	30.—	—40
Dió, levegőn szárított, kitűnő csiraképes, változott minőség	80.—	1.—
Fehér szeder, kitűnő minőség	300.—	3.50
Fekete szeder, kitűnő minőség	300.—	3.50
Ószi baraczk	60.—	—80
Cseresznye, édes	40.—	—60
Vadcsesznye	120.—	1.50
Közönséges vadmeggy	60.—	—70
Szilva St. Julien	90.—	1.40
Besztercei szilva	30.—	—40
Sajmeggy, elsőrangú minőség	180.—	2.—
Mirabolán-szilva	100.—	1.80
Madárcseresznye, (valódi)	—	3.50
Kökény	80.—	1.—
Körtemag, kitűnő minőség	400.—	4.40
Almamag, (szavatolt idejű jó csiraképes mag)	240.—	2.60
Berkenye	80.—	1.—
Vadbaraczk	60.—	—80
Mogyoró	60.—	—80
Ugyanaz, dalmát, nagyszemű	200.—	3.—

Tülevelű csemeték.	1 éves	2 éves	3 éves	4 éves
	ára 1000 darabonként			
	korona			
Erdei fenyő, a talajban keveset válogat, megél a síksági homokon, a dombos vidék homokos agyagföldjében és a hegység különböző minőségű termőhelyein. Igen jó épület fát és fűrészbegyanyagot ad	3.50	6.50	8.50	—
Fekete fenyő, díszlik mészhegységek déli lejtőin, de más kőzetből származó talajon is jól tenyészik, nagy melegeit és szárazságot bír el. Fája sok gyantát tartalmaz, szurkos fenyőnek is hívják	3.50	6.50	3.50	—
Vörös fenyő, szereti az elegendően mély, mérsékelt nedvességgel bíró mésztalajt, a faja ruganyos, szívós és sokkal tartósabb mint a többi fenyő	8.—	12.—	15.—	—
Jegénye - fenyő, legjobban díszlik mély és üde talajon. Fája épületfának, fűrészt anyagoknak és zsindelekészítésre használatik	3.50	10.—	18.—	25.—
Luczfenyő, a talajban nem válogat, csak a nagyon kötött, vagy száraz és posványos talajt kerüli, díszlik oly helyeken, ahol úgy a föld mint a levegő mérsékeltlen nedves. Gyorsan növő fánem, igen hosszú hengeres szálfát ad. Fája épületfának, fűrészbegyanyagoknak igen kedvelt	3.50	6.—	8.—	12.—
		5 éves	6 éves	
		14.—	16.—	

Élő sövénycsemeték.	1 éves	2 éves	1 éves	2 éves
	ára 100 db K		ára 1000 db K	
Akácfa. Általánosan elismert jelentőségén kívül, kerítéseknek is jól használható	1.50	2.—	8.—	12.—
Gledícsia. Hazánkban igen kiterjedt mértékben használják, a legjobb és legolcsóbb	2.—	2.50	12.—	15.—
Maklura vagy Óságek narancsa, teljesen áthatatlan sövényeket képez, hosszú, szurós tüskéi vannak	I. oszt. 2.50	II. oszt. 2.—	I. oszt. 16.—	II. oszt. 11.—
Luczfenyő. Ha annyira megerősödött, hogy szabályosan nyírható, örökzöld szép színezetével pompás növényt képez, 40-60 cm magas	6.—	4.—	50.—	35.—

Gyümölcsvadonczok.	I. minőség		II. minőség	
	100 db	1000 db	100 db	1000 db
	K		K	
Paradicsom-alma. Kordon és törpe fák alanyára	7.—	60.—	—	50.—
Doucín-alma. Törpék, gulák és kordonokra	8.—	65.—	6.—	40.—
Vadalma	5.—	35.—	5.—	25.—
Vadkörte	5.—	35.—	4.—	25.—
Mirabolána szilva. A magas és törpe törzsű szilva- és baraczkfajok alanya	5.—	40.—	4.—	30.—
Vadbaraczk, valódi	4.—	30.—	4.—	25.—
Cseresznye, Magastörzsű cseresznye és meggy-alany	5.—	40.—	4.—	30.—
Sajmeggy. Középmagas cseresznye- és meggy-alany	5.—	40.—	4.—	30.—
Keserű mandula, szép, erőteljes	5.—	40.—	4.—	30.—
Bírs-dügvány vagy sarj. Törpe körték alanyának	6.—	50.—	4.—	40.—

Lombfa-csemeték.	1 éves	2 éves	1 éves	2 éves
	ára 100 db		ára 1000 db	
	korona		korona	
Kocsányos tölgy, a leggyorsabban növő tölgyfaj, szereti a mély és leg-alsó rétegeiben nedves talajt.	1.50	2.50	8.—	12.—
Kocsánytalan tölgy, dombos helyekre alacsony hegyekre, hegyoldalakra való	1.50	2.50	8.—	12.—
Amerikai tölgy, Amerikából származik; Németországban már 100 éve kísérleteznek vele, a talajiránti igénytelensége és gyors növevé teszi értékességét. Pompás nagy piros színezetű levélzete van	—	3.—	—	20.—
Bük, erdészeti jelentősége általánosan ismert	2.—	—	12.—	—
Magas kőris, szereti a laza, nedves, áradásoknak kitett, alacsony fekvésű helyeket	1.50	2.50	8.—	12.—
Amerikai kőris, későbbben fakad, mint a mi kőrisünk és így a fagyoknak jobban ellentáll	1.50	2.50	12.—	16.—
Mezei szilfa, szereti a laza, agyagos homoktalajt, ha az elegendően nedves, fája szárszám- és tűzfának kitűnő	1.80	—	10.—	—
Hegyi szilfa, a fentiek azon válfaja, a mely inkább hegységekben fordul elő	1.80	—	10.—	—
Árkócfa, a legfontosabb erdei fáink közé sorolhatjuk. Szereti a könnyű, homokos talajt, sőt futóhomokon is jól megél	1.50	2.50	8.—	12.—

Gyümölcsfa-, szőlővessző- és bor-árjegyzéket ingyen küld Teleki János szőlőgazdasága, Balaton-Henyén. (23)

Szilvórium, saját termésű, garantált tiszta, 25 literen felül eladó. Az új szilvórium 50 kr., az ó 55 kr. literenként. Nagyobb mennyiség vételénél külön árajánlat. Mintát 50 kr. postabélyeg ellenében küldök. Rendeléskor egyharmad előleget kérek. **Mayor Lázár** földbirtokos, Perecsen, u. p. Szilágy-somlyó. (24)

Üzleti közös tárcsa.

E rovatban joga van minden előfizetőnek címszalagjának beküldése esetén évenként egyszer ingyen hirdetni, de 60 szónál terjedelmesebb hirdetésnél minden egyes szótöbbslet után 4 fillért tartozik előre lefizetni.

Bort küld 50—100—150—200 literes **hordókban**, valamint **palackokban** is, literenként 16 krajcártól felfelé, tehát olcsón és mégis kitűnő minőségben Unghváry László szőlő- és borgazdasága Cegléd. Tessék borárjegyzéket kérni. Kivánatra minden egyes borfajtából 20 fillér bélyeg beküldése ellenében félliteres üvegekben bormintát is szívesen küldök. (1)

Eladó nagymennyiségű európai fajtisztá szőlővessző, gyökeres fás oltvány és II. r. sima *Riparia portalis* szőlővessző. Az európai és amerikai vessző ezre 6 korona, szőlőoltvány 200 korona. Horváth Imre, Jászfalu (Komárom m.). (2)

Telek, szépen befásított, az Erzsébetkirályné-uton 67. szám alatt eladó. Bővebbet a tulajdonos: Hertl István, Budapest, Üllői-ut 78/a. szám. (3)

Szőlővessző-eladás. *Gyökeres*: Zöldszilváni 40 db, Sauvignon blanc 100 db, ezrenként 18 K. Kadarka, kék 1850 db, ezrenként 15 K. Carbenet 2270 db, Merlót 3800 db, ezrenként 16 K. *Sima*: Olaszrizling 50,000 db, Mézesfehér 40,000 db, Ezerjő 12,000 db, Szlankamenka 2800 db, Zöldszilváni 8000 db, Furmint 3000 db, ezrenként 6 kor. Chasselas-fajták 400 db, ezrenként 8 kor. Kadarka kék, 6000 db, Carbenet 15,000 db, Merlót 15,000 db, ezrenként 5 kor. Rip. portalis II. oszt. 20,000 db, ezrenként 6 kor. Csomagolás ezrenként gyökeresnél 2 K., simánál 1 K. Nagyobb megrendelésnél árkedvezmény. Bővebbet a tata-tóvárosi hitbizományi uradalom szőlő- és pincegazdasága Tata. (4)

Eladó saját termésű hegyi fajborok. 1904. évi »Gyöngyösi Margit« 40 és 42 fillér, 1904. évi »Gyöngyösi Ezerjő« 46 fillér, 1904. évi »Visontai Rizling« 48 fillér, 1904. évi »Gyöngyösi Kadarka« siller 40 fillér, 1904. évi »Visontai Kadarka« siller 44 fillér, 1904. évi »Gyöngyösi Burgundi« vörös 48 fillér, 1904. évi »Visontai Burgundi« vörös 56 fillér. **Ó fehér borok:** »Gyöngyösi ó Margit« 52 fillér, »Visontai ó Ezerjő« 56 és 60 fillér, »Visontai igen öreg Ezerjő« 72 fillér, »Visontai igen öreg Rizling« 96 fillér, »Gyöngyösi ó Kadarka« siller 48 fillér, »Gyöngyösi ó Burgundi« vörös 64 fillér, »Visontai ó Burgundi« vörös 80 fillér, »Visontai ó Carbenet« 96 fillér literenként utánvétellel 60, 110 és 170 literes hordókban. Hordók kivánatra 8 heti **bérmentes** visszaszállítás mellett kölcsön is adatnak, azontul a hordó értéke megfizetendő. **Saját főzésű öreg cognac** 1 literes palack 4 K 20 f. **Saját főzésű öreg törkölypálinka** 1 literes palack 1 K 80 f. tetszés szerinti mennyiségben, melyet legolcsóbban ládába csomagolva a borral együtt a vasuton szállíthatunk, de külön postán is küldünk. Címünk teljes kiírását kérjük, mely szőlő: **Kozmáry János fiai bortermelők, Gyöngyösön** (Heves-megye). (5)

Spárgagyökér, korai argenteuili tiszta faj, egyéves ezre 16 K, száza 1'80 K; kétéves ezre 20 K, száza 2 K 20 f. Utánvétellel szállítja **Irmakert, Nagykanizsa.** (6)

Eladó szőlővesszők és oltványok *Riparia portalis* alanyon: Erdei, Bakar, Olaszrizling, Mézesfehér, Járdovány, Oporto, Furmint és több jeles csemege fajtákból; igen szép, dúsgyökerű, tökéletes forradásuak ezre 180 K. **Delaware** (Delver), igen kitűnő erős bort terem, ezer drb sima vessző 40 K. — **Riparia portalis**: gyökeres I. o. 32, II. o. 16 K; sima I. o. 16, II. o. 8 K ezrenként. Mind szokványminőségűek. Csomagolásért önköltség számított. Megrendelést $\frac{1}{3}$ előleggel kér a Nagykágyai szőlőgazdaság, u. p. Székelyhid, Biharmegye. (7)

Unghváry László 300 holdas gyümölcs-, szőlő- és faiskolájának 21-ik évfolyamu árjegyzéke megjelent, hol mindenféle nemes *gyümölcsfák* kaphatók magas és törpe minőségben 5 krajcártól 50 krajcárig. Kapható továbbá sima és gyökeres *szőlővessző*, mindenféle *vadcsemeté*. Ezenkívül sövénykészítésre alkalmas *Gleditschia* és *ákác* s ezek vastagság szerint 3—6 forintért adatnak ezrenként. Árjegyzéket küld Unghváry László faiskola-tulajdonos, Cegléd. (8)

Szőlőbirtokosok és gyümölcskert-tulajdonosok figyelmébe. Hivatkozással a magy. kir. Kertészeti Tanintézet 1901 évben 403. szám alatt kiállított hivatalos bizonyítványára, van szerencsém **Szabadalmazott »Turul«** szőlő- és gyümölcsfa-permetezőimmet, melyek kivitel és kifogástalan működésüknel fogva az összes eddig forgalomban levő permetezőket jóval felülmúlják, a következő áron ajánlani: *1 darab szabadalmazott »Turul«* háti permetező teljesen felszerelve, ládával 28 korona. *1 darab szabadalmazott »Turul«* rózsapermetező, 2 ltr. ürtartalommal, 12 korona, *1 drb* szabadalmazott »Turul« rózsapermetező, 0,7 ltr. ürtartalommal, 8 korona. Fák permetezéséhez szükséges hosszabító cső drbja 2 K. *1 drb* Hungária szénkénegező drbja 40 K. *1 drb* Egyszerűség szénkénegező darabja 50 K. Árjegyzéket kívánatra bárkinnek ingyen bérmentve küldök. Megrendelések szétküldetése utánvétel mellett, hitelképes egyéneknek őszi fizetésre is. **Szontagh Pál Budapest, IX. Üllői út 19/b.** (9)

Olcsó szőlőoltványok. Ezrenként 150 koronáért adja **Békefi Elek** népiskolai igazgató-tanító és járási faiskolafelügyelő **Zala-Koppány**-ban a készletének maradványát képező még néhány ezer Piros- és Fehér-saszla, Olaszrizling, Nagy burgundi, Oportó, Muskat-Passatutti, Sárga ortliebi, Muskat-Ottonel és Lunel gyökeres fás szőlőoltványokat I-ső osztályú szokványminőségben Riparia portális alanyon 20% foglaló. (10)

Csabagyöngye muskotály, legkorábbi ujdonság — így tavaly bronzérmert nyert; ritka szemű, bőtermő s nem rothadó. **Ezerjő** szőlő válfajairól s egyéb jeles szőlővesszőkről szóló árjegyzékem megjelent. **Siposs Imre** Sajgón, posta: Nagyszécsény. (11)

Festő mályva-mag, kipróbált 50—60 százalék csiraképesseggel, kilója 1 korona, eladó **Mokry Juliánál**. Csanád-Apácán. (12)

Eladó sima és gyökeres **zöld oltvány**, valamint gyök. **fás-oltvány**. Vityé Miklós szerbcsanádi szőlőbirtokosnál azonnali szállítás mellett; a legjobb borfajtákból készült sima zöld-oltvány ezre 80 kor., gyökeres zöld-oltvány 140 korona, gyökeres fás-oltvány 150 korona, I. oszt. szokványminőségben, II. oszt. fél ár. Lugas-gyűjtemény legkiválóbb csemegéből 18 drb és 2 drb óriási faj fehér és piros, összesen 20 drb: 10 korona árban; az idő előrehaladottsága folytán ily alacsonyra szállítottam az árakat. (13)

Eladó 5000 db első osztályú Riparia portális és 1000 db II. osztályú gyökeres, valamint 150,000 sima vessző jutányos áron. **Horváth Imre**, Jászfalu (Komárom m.). (14)

Bor-eladás. Sajáttermésű gyöngyösi és visontai faj-boraimból 50 litertől kezdve küldök utánvétellel: jó sillert 16 krajcárért, asztali fehéret 18 kr., Rizlinget 20 kr.-ért literenként. **Herédy Joáchim** bortermelő, Gyöngyös. (15)

Eladó sima szőlővessző. Tavaszai friss metszésű *fehér borfajták:* 400 Zöldkadar, 334 Sárfehér, 400 Zöltszilváni, 186 Fehérburgundi, 74 Nagyfügér, 1400 Ezerjő, 2000 Furmint. *Piros borfajták:* 1000 Veltelini piros, 900 Beregi rózsás, 117 Bógdány-dinka. *Fekete borfajták:* 2000 Nagyburgundi, 1000 Bordói (Merlot), 400 Oporto (gyökeres). *Csemege: több fajtában.* Árak jutányosan. Cim: **Halász Mihály** szőlőbirtokos, Kocsér (Pest m.). (16)

Eladó egyéves **gyökeres fás szőlőoltvány** kitünő minőségben, ezre 160 korona. Fajták: Olaszrizling, Mustosfehér, Kadarka, Chasselas royal és blanc, Fehér kecskececsü. **Szabó István** szőlőbirtokosnál, Erdőhegy, u. p. Kisjenő, Aradmegye. (17)

Szőlőkaró és amerikai vessző eladás. Nagyobb mennyiségű fajtisza, kiérett, sima és jól megeredt, dus gyökérzetű I. és II. osztályú, oltásra alkalmas gyökeres Rip. portális vessző, valamint circa 15 vagonrakományra menő teljesen elkészített, dróttal kötött, száraz állapotban levő, különböző méretű, tisztán megmunkált, szép, egyenes, hasított, gömbölyű akác- és tölgy-szőlőkarók mérsékelt áron kaphatók **Lówy Károly** szőlőbirtokosnál, Piliny-ben, posta helyben. (18)

Betöltendő állások és ajánlközesok.

Egy inkább gyakorlatilag képzett, nős, kiscsaládu, józanéletű, szorgalmas, becsületes, nem uraskodó **vincellért keresek**, olyant, aki a gyümölcsfa-kezeléshez, konyhakertészethez és méhészethez is ért. — azonnal való belépéssel. Feltételek kölcsönösen állapítatnak meg. Ajánlat hozzám intézendő. **Okolicsányi Manó**, Balassa-Gyarmat. (1)

Kertész vagy ügyes **kertmunkás kerestetik**, aki a disz- és konyhakertészet minden ágát érti. Fizetés: kertmunkásnak havi 20 korona és teljes ellátás; bizonyítványokkal ellátott tapasztalt kertésznek: megegyezés szerint. **Laszkáry Pálné**, Csáb, Hontmegye. (2)

Vincellérnek ajánlközik egy a tapolcai vincellériskolában képzett és 2 évi gyakorlattal is bíró nőtlen vincellér szerény fizetésért. Azonnal beléphet. Bővebbet **Békefi Elek** igazgató-tanító urnál **Zala-Koppány**-ban megtudhatni. (3)